

Witajcie!

Najpierw wracamy do poprzedniej lekcji o bajkach. Sprawdźcie, czy dobrze uzupełniście tabelkę. Kto nie ma, dopisuje:

Odważny jak **lew**.

Harować jak **wół**

Chytry jak **lis**

Wlec się jak **zółw**

Łagodny jak **baranek**.

Biedny jak **mysz** kościelna.

Ruszać się jak **mucha** w smole.

Tytuł utworu	bohater	Cecha bohatera	Pouczenie (morał)	Sposób zapisu
<i>Kruk i lis</i>	Zwierzęta: kruk i lis	kruk- chytry, przebiegły, sprytny lis- próżny, zarozumiały, łatwowierny	„Bywa często zwiedzonym, kto lubi być chwalonym” tzn. traci ten, kto jest łasy na komplementy.	wierszem
<i>Lis i kozioł</i>	Zwierzęta: lis i kozioł	lis- sprytny kozył- łatwowierny, chciwy	Nie bądź naiwny i nie ufaj bezgranicznie temu, co mówią inni.	
<i>Trzcina i oliwka</i>	Rośliny: trzcina, oliwka	trzcina- cierpliwa, cicha, pokorna, delikatna oliwka- pewna siebie, przechwała	Zbyt nia pewność siebie może nas zgubić. Cierpliwością więcej zyskasz niż przechwałkami.	prozą

		się		
<i>Pszczola i szerszeń</i>	Zwierzęta: pszczoła, szerszeń	pszczoła- pracowita, niemła szerszeń- nędzarz, leniwy	Nie gardź nikim gorszym od siebie.	wierszem
<i>Syn i ojciec</i>	Ludzie: ojciec i syn	ojciec- stary, zrozpaczony, pracowity. syn- młody, leniwy, przygnębiony.	Każdy okres życia ma wady i zalety.	wierszem

Dzisiejszy temat lekcji brzmi: **Czym różni się zdanie pojedyncze rozwinięte od nierozwiniętego?**

Na początek wszystko dokładnie czytacie i analizujecie, a na końcu będzie notka do przepisania lub wydrukowania!

Co sprawia, że słowa układają się w zdania? Bez czego nie da się ułożyć ani jednego? Poznaj głównych bohaterów na gramatycznej scenie. Proszę Państwa, oto orzeczenie i podmiot!

Zdanie składa się z części, z których najważniejsze to: **orzeczenie** i **podmiot**

Orzeczenie to czasownik w formie osobowej, np. Mama (*co robi?*) **gotuje**.

Podmiot to wykonawca czynności- (*kto wykonuje czynność?*) : **mama**.

Czytając książkę albo gazetę, łatwo zauważyć, że zdania nie są równe. Nawet te z jednym orzeczeniem mogą być proste i krótkie, ale mogą być też długie i skomplikowane. Jak tworzyć takie zdania? Dzięki określeniom! Zobaczcie:

Mamy zdanie: *Autobus jechał.*

To zdanie nie ma określeń. Jest zdaniem pojedynczym (bo ma tylko jedno orzeczenie- jeden czasownik- **jechał**) i w dodatku nierozwiniętym, bo nie ma

określeń. Ale określenia możemy do niego dodać, np. *Szybki, czerwony autobus jechał ulicami miasta*. W ten sposób utworzyliśmy zdanie pojedyncze **rozwińnięte**.

Przykład: zdanie pojedyncze nierozwińnięte: **Naukowiec czekał**.

(Jaki?) **naukowiec czekał** (od kiedy?) (na co?)- **Niecierpliwy naukowiec czekał od dawna na wyniki badań**.

Mam nadzieję, że to zrozumiałe!

Teraz przepiszcie sobie temat i notatkę do zeszytu. Albo wydrukujcie i wklejcie, jeśli macie taką możliwość.

Podmiot- to wykonawca czynności. Najczęściej odpowiada na pytania *kto? co?*

Orzeczenie- to czasownik w formie osobowej. Odpowiada na pytania *co robi? co się z nim dzieje?*

Wyrazy, które uzupełniają informacje na temat podmiotu i orzeczenia nazywamy **określeniami**.

Zdanie pojedyncze, które składa się tylko z podmiotu i orzeczenia lub samego orzeczenia, nazywamy **zdaniem pojedynczym nierozwińniętym**, np. *Autobus jedzie*.

Zdanie pojedyncze, które oprócz podmiotu i orzeczenia zawiera co najmniej jedno określenie, nazywamy **zdaniem pojedynczym rozwińniętym**, np. *Czerwony autobus jedzie drogą*. (koniec notatki)

Zadanie domowe (**nie wysyłacie!**)

Zdania pojedyncze nierozwińnięte zamień na pojedyncze rozwińnięte. W każdym zdaniu podkreśl orzeczenie:

1. Zegarek tyka.
2. Tęcza pojawiła się.

Dziękuję za uwagę! P. Ola